

Почтарина плаћена у готову.
17 марта 1924.

ЦЕНА 4 ДИНАРА

Издаан сваког понедеоника.
Година II. број 11.

КОМЕДИЈА

Часопис за позориште, музику и филм.

Уредник Никола Трајковић. Власник за Издавачко Удружење „Илустрација“ Иван Зрнић, директор „Илустрованог Листа“.

Један наш даровити филмски уметник

Г. Мирољуб Симоновић, Београђанин, играо је већ у више разних филмова француске продукције. Досадања му је најуспешнија креација у филму „Извор љубави“, из кога доносимо овај моменат. — G. Miroslav Simonović, Beograđanin, igrao je već u više raznih filmova francuske produkciјe. Dosadanja mu je najuspeliјa kreacija u filmu „Izvor Ijubavi“, iz koga donosimo ovaј momenat.

Један значајан јубилеј за словенску уметност

Сметанина прослава у нашој штампи

Б. Сметана 1858 год. — B. Smetana 1858 god.

Прослава Сметанине стогодишице била је у Ческој првостепени културни догађај. Сметана је чески културни Милош Обилић, ослободилац и херој.

И наша, савезничка и братска штампа, посветила је Сметани своје пажљиве ступице.

Г. Крстић пише у »Одјеку«:

Иза дугог одишињег озбиљног рада и живота пуног борбе, Сметана се појавио са првом опером у четрдесет другој години свог живота, и од тада из године у годину развијала се, постајала и раслаличност Бедржиха Сметане, док није достигла висину и у своме народу и светској историји музике.

Поред сличних великана ми не осекамо животне тегобе, или бар заборављање на њих, а нарочито је музика имала увек ту чаробну моћ да нас пренесе у царство снове, да нас уздигне од свега немаљског.

Сметана је умео својим музичким делима да нам пружи много наивног хумора,

ра, простонародног или у форми утапчаних укуса: „Пољубац“, „Продана невеста“, „Две удовице“, или озбиљну прошлост пуну племенитих осећаја, као што су му опере: „Либуша“, „Далибор“, „Бранибори у Чешкој“, или симфонијама „Моја Домовина“, „Табор“, „Блањик“ или квартетом пуним нежности, чежње и бола „Из мого живота“.

И зато, том шарином свог музичког духа, он припада једним делом и нама. Прослава чешког народа значи и напу прославу, пуну поштовања према духу великог уметника музичара.

Г. Милојевић у »Политици« пише:

Његов развој то је генеза генија који ће на својим плећима да понесе један део терета око великога посла остварења идеје ослобођења свију Славена од туђег јарма, туђег утицаја или који ће на тим истим плећима да понесе и део славе која је крунисала фалангу одважних националних реформатора шездесетих година прошлог века.

Својим генијем, својом моћном индивидуалношћу Сметана је избио на површину посеки сјеј славенског прогреса.

Дом у коме се 2 марта 1824 године године родио Б. Сметана у вароши Литомишлу (Чехословачка).

Личности из Сметанине опере „Продана невеста“. Костими су од познатог чешког сликара г. Киселе. — Ličnosti iz Smetanine opera „Prodana nevesta“. Kostimi su od poznatog češkog slikara g. Kisele.

Данас цео културни свет прославља спомен на стоту годину од рођења великог чешког композитора Бедржиха Сметане рођеног 2. марта 1824. у Литомишлу. На овај значајан дан по славенству, по славенску музичку културу ми се клањамо аутору ческих игара; и „Продане Невесте“ и квартету „Из мого живота“ и циклусу симфонијских поема „Моја домовина“. Ми се клањамо уметнику који је својим моћним примером указао новим нараштајима којим се путем иде до славе, којим се путем иде до *оватлођења свију идеала*. Тим путем је био ишао он, Бедржих Сметана и идући њиме избио је на највише висине музичкога савршенства да буде не самоческо-национални композитор већ и композитор свесловенски и, у даљем природном току, уметник општевечанског значаја.

Слава великом мученику и Славенину Бедржиху Сметани!

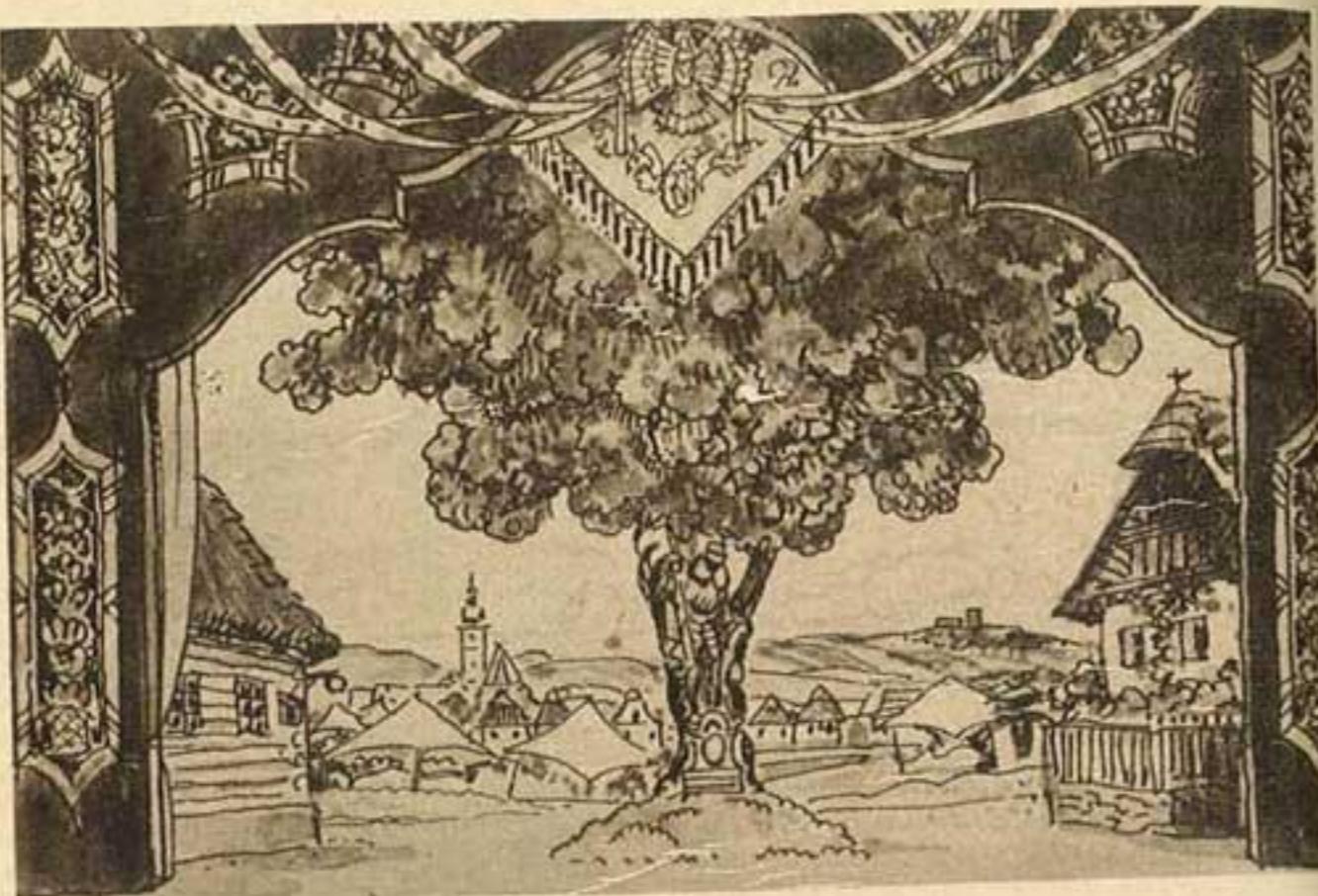
Г. Винавер пише, на уводном месту, у »Времену«:

Ческа која прославља Сметану, хоће на види и види у њему националнога јудака и ослободиоца. Ослободилац се морајути у Ческој на ономе пољу које је национално било највећима загрожено. по је поље било културно поље. Чесима је претила опасност да буду потпuno понемачени, пруждри од немачке културе. Националан херој имао је да спасава неегзистенцију ческу, не самосталност ческу, већ душу ческу.

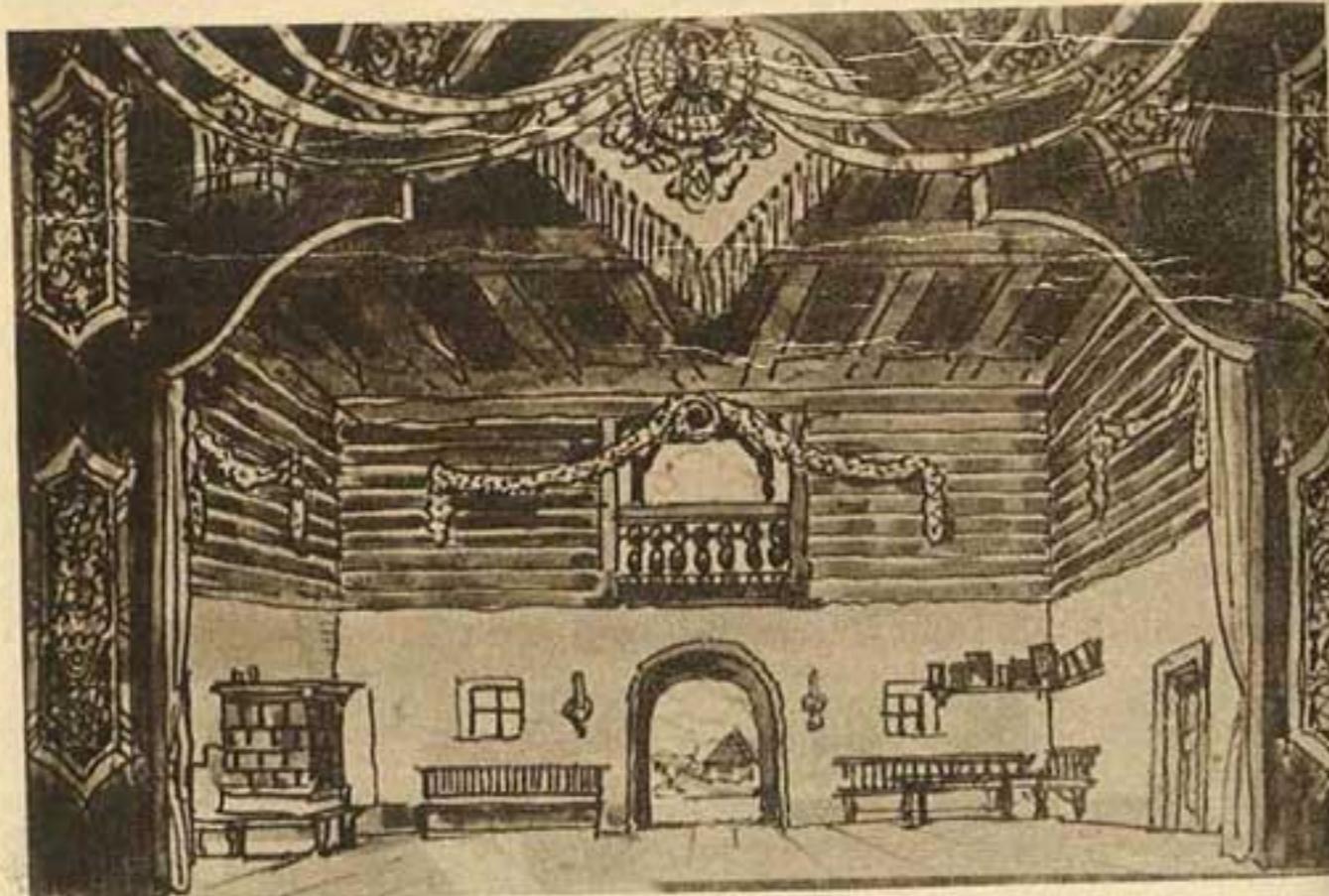
Једна од области где су Чеси већ били изгубили битку беше музика. Немачка мисао, немачки ритам, освајали су и кроз музiku. Другчије стоји ствар, рецимо, с Французима. Ма да је Француска музички тако рећи била прегажена од Вагнера, ипак је остало за француских хиљаду области у којима му је било мо-

Гроб Б. Сметане на Вишеграду у Прагу. — Grob B. Smetane na Vísehradu u Pragu.

I чин за оперу „Пљубац“ од Б. Сметане. Инсценација велике прашке Опере. — I čin za operu „Poljubac“ od B. Smetane. Inscenacija velike praške Opere.

II чин за оперу „Продана невеста“ од Б. Сметане. Инсценација за велику прашку Оперу. — II čin za operu „Prodana nevesta“ od B. Smetane. Inscenacija za veliku prašku Operu.

коначна, и није ли много у иој свесног заваривања.

Јер ческа музика Сметанина није увек толико исконски ческа као што изгледа. Она је чески обојена, чески запушћена, чески поцрпљена из ческих времена — али она није увек чески замишљена, у оном дубоком смислу те речи. Кад Сметана пише за клавир, онда се осећа колико је Сметана један чески Шопен: колико је и његов начин мишљења, гледања и осећања подложен утицају Шопена. А да је био некако дубље Чех, он можда на народне мотиве не би гледао очима Шопена, не би их слутио срцем Шопена — већ другим очима, другим срцем. Кад Сметана пише симфонијски опада је начин на који он прилази грађи неома примљен од Листа. Сметана је, као симфоничар чески-Лист. А кад Сметана пише опере онда се, крај све свежине народних мотива, сељачких игара и подврискивања — осећа рука ученика Вагнеровог. И то не да би само техника би-

ла Вагнерова — већ је Вагнеров скlop, слог, поглед на ствари. Тако је Сметана врло често, најчешће, само чески Шопен, чески Лист и чески Вагнер. И баш за то није он ни Шопен, без придева, ни Лист ни Вагнер. И баш зато његов значај за човечанство није тако горостасног обима. И баш за то он је већма једна ческа обрада, једна примена, а не једна ческа изворна, стихијска снага. У победи Сметанији има много вољног, свесног, хотимичног старања да се да добар чески превод страних узоре. Значај превода може бити, под стицјем нарочитих околности, пресудан по судбину једне културе. Тако је Лутеров превод — јако зачињен, разуме се, германизмом — Библије тако рећи створио немачку књижевност.

На исти тај начин Сметанин превод — јако зачињен ческим полетом — превод Шопена и Листа и Вагнера, постао је пресудан за националну свест и културно ослобођење Чеха.

Одликована на изложби у Турину 1911 г.

Само у овој радњи можете добити најбољу робу, највећи избор и фабричне цене
Мих. В. Вујовић
Кр. Александра 19.
Београд.

Jedna interesantna premijera u Zagrebu

Crommelynck: Cocu Magnifique

Kad Shaw može za sebe da kvira tela pomaže oštrooka prokaže, da ima pretensijsa da piše dirnost germaniske ustrajnosti, mogli bi o njemu da govorimo u relaciji prema Shakespeare-u. I, kako to baš sam autor hoće, u relaciji prema Otelu. Crommelynck hoće ovako: Otelo po sebi nije ljubomoran; on to tek po Jagu, izvanjom injekcijom *postaje*. U stvari je kod Cocu-a čak ovako: u Brunu se bori i Otelo (onaj pre injekcije) i Jago (onaj, koji injicira): sva je akcija drame u duševnoj borbi Brunovoj. Verovatno zbog toga, što je autor mislio, da ta čisto duševna akcija ne bi dovoljno bila očigledna na sceni, uveden je jedan "silom — Jago" — Estrugo. Na ovoga projicira ljubomorni Bruno svog Jaga u sebi; to mu autor omogućuje vanjskom karakterizacijom Estrugo-a kao skučena neizražljivca. Akcija: Jago u Brunu pobedi Otela u Brunu: Bruno sam protiv sebe svoj Jago. A Stella, pasivna Desdemona te ljubomore zbog ljubomore, neverovatno nekonsekventna u svojoj sladostrasti prema drugima, koji u ovoj farsi imaju dužnost da igraju figure eksperimentatora. Da ta neverovatnost ne izbije suviš, Stella bi se mogla najoportunije da preporuča diskretnost: i sav lepi uspeh gđe Dugalić kao Stelle baš je u toj diskretnosti, kojom je dala ovu ulogu na uskoj ivici nemogućega".

Г-ђа Деса Дугалић, члан Београдског Позоришта, која је креирала улогу Стеле у Кромленковом „Величайном рогонји“. — G-dja Desa Dugalić, član Beogradskog Pozorišta, koja je kreirala ulogu Stelle u Crommelynckovom „Veličajnom rogonji“.

bi Crommelynck za sebe da kaže, da ima pretensijsa da piše „komplikiranije nego Shakespeare.“ Shawovo „bolje“ zapravo je u lomljenju *okvira historije*; ostaje svakodnevno — sitno — čovečanski Cezar i Kleopatra. Crommelynckovo „komplicirano“ zapravo je u lomljenju *okvira tela*; ostaje eizelirani psihologistički Bruno (glavno lice, Coeu). Zato, što Shaw-у код kršenja okvira historije pomaže ironija galskoga kalibra, Francuzi ga nazivaju legalnim naslednikom Moliére-a. Zato što Crommelyncku kod kršenja o-

je odličan kao Estrugo, neobično že se govoriti o dobroj predstavi ekspresivan u izražavanju mimič- ovog najinteresantnijeg dela dram- kim kretanjima. Kad se zabeleži i ske literature u poslednjih deset uspeh gđe Savić i g. Maričića, mo- godina. Jos. Kulundžić.

Новосадско Позориште

Опера и Оперета Народног Позоришта у Новом Саду, разви-јају се под врло повољним окол-

спехом дала неких двадесет пред-става. Карактеристична је цифра прихода за ово време: око сто двадесет хиљада динара.

Међу члановима Опere исти-чу се нарочито имена: г-ђице Левове, г-ђе Дупскаје и Барапов и г. г. Барапов и Врбинац. У Оперети су истакнути чланови: г-ђица Оливера, г-ђа Дубајић и г. Дубајић.

Редитељ опере и оперете г. Клементић.

Г-џа Левова, примадона новосадске Опere.
— G-za Levova, primadona novosadske Operete.

ностима, њихов директор, г. Хинко Марфинец, за релативно кратко време успео је да реорганизује цео оперски ансамбл, и да му да врло здраве основе.

Новосадска публика воли оперету, и она је због тога и највише посећује.

Недавно је оперета гостовала у Суботици, где је са сјајним у-

Г. Дејан Дубајић, члан новосадске Оперете.
— G. Dejan Dubajić, član novosadske Operete.

Приликом смрти великог песника

Матине београдске глумачко-балетске школе

Група сељака око Станка у комаду „Под маглом“ на позорници Манежа. — Grupa seljaka oko Stanka u komadu „Pod maglom“ na pozornici Maneža.

Група стараца у комаду „Под маглом“. Извођачи су најмлађи чланови Београдског Позоришта. — Grupa staraca u komadu „Pod maglom“. Izvođači su najmlađi članovi Beogradskog Pozorišta.

Једно скромно али добро позориште

О раду Српског Народног Позоришта у Војводини

У нашем листу било је већ позоришта. То разуме се, значи раније помена о позоришту које много, и даје ми права да замислим и пробам да изведем смељији програм. Али до овога тренутка још се није могло приступити правоме, систематском спровођењу једног таквог програма из разлога тога што се прво морао изводити један озбиљнији, савременији и књижевнији репертоар од кога би се могло живети. Ово позориште издржава само себе. Друштвени капитал је недовољан да га онолико помогне колико је потребно да би се могло радити без осврта на публику и њен културни ниво. Стари г. Богдановић, професор и асистенте Универзитета, књижевнога критичара, за управника тога позоришта, оно је стављено у ред најозбиљнијих позоришта, постало је једно од којих се с правом могу очекивати лепи уметнички резултати и о чијем раду, према томе, треба водити рачуна. Ми смо приликом постављања госп. Богдановића за управника тога позоришта добили неколико речи обавештења о значају саме установе и о њеноме будућем раду. Сада се користимо боравком г. Богдановића да од њега узмемо нових података о раду позоришта.

— Могу вам слободно рећи — изјавио нам је г. Богдановић — сада када већ на раду познајем трупу и њене уметничке квалитете, да имам бољег глумачког материјала од онога којима располажу многа обласна државна

скупштина, али и свака друга драма у Долини, Куртлинова, Бубурова, Миркојев, Божићев живот, Додеову Аргезијанку, и популарни Перишонов пут симпатичнога Лабише. Од нових ствари дали смо, и врло добро, Нушићево Сумњиво лице и Светски рат,

затим Аверченкову Игру смрћу, је на велико задовољство публике У спреми су Скамполо, Главна испричао тужно-веселу историју ствар, Пигмалион, Гогољева Жекомада. Питајте њега о утисцима нидба, чијег Ревизора смо већ о игри? Он нам је потврдио оно прерадили, и Горкова На дну, Шекспира и Молијера још немамо, али су нам на реду да почнемо да их радимо. Од првога ћемо дати Отела и Ромеа, од другога Скопена и Смешне пренозе. Домаћи репертоар је врло негован и с љубављу.

»Приличан и примитивних резултата, је л' те? То би некоме дато права на закључак да се површно ради. Не, напротив! Не ради се површно али се ради мало. Моја трупа показује једну неисцрпну вољу за рад којом сам ја управо задивљен, и у којој

»Г. Бранислав Нушић нам је направио посету у Ст. Бечеју, Та резултантна биће линија по где се сада налазимо. Играли којој ће се наш будући рад смо његово Сумњиво Лице, и он кретати«.

Сплитско Позориште

Голдонијева „Мирандолина“

После дужег времена, Сплит је прошлих дана видео једно своје старо познанство: сплитско Народно Позориште је дало Голдонијеву »Мирандолину«. Голдони је, у Далмацији, ако не баш свим код своје куће, свакако близу ње. Овде, ако нико други, барем је Голдони познат готово два столећа, те су појмови о његовом театру утврђени. Одатле и нарочити захтеви дalmatinских гледалишта на глумце и режију комедија овог писца.

Насловну је улогу играла г-ђа Спирidonoviћ. Лепу и духовиту »locandieru« дала је са пријатним истицањем појединости и љупко, али без специјално венецијанске хитрине и грациозне агилности у игри и акценту, што ова улога мора да има. Од глумца, највише се је приближно типично голдонијанској интерпретацији г. Маринковић, млади интелигентни комичар, у улози Маркиза.

Репертоар
После некидање премијере

старе Мирбове драме »Les affaires sont les affaires«, у припреми је Батајова »Нага жена« са г-ђом Мансвјетовом у главној улози.

Даље, скорих дана славиће се два јубилеја. 100-год. Сметане са његовом »Проданом Невестом«, и јубилеј одличног члана и секретара театра г. Ристе Спирidonoviћа, са Онеовом драмом »Власник Ливница«.

Опера коју сплитска позоришна публика очекује са највећим интересом, то је Маскањијева »Cavalleria rusticana«, која се већ спрема.

Крајем овог карневала пријећена је Велика Позоришна Редута, са ванредним успехом.

Художественици у Сплиту

Како је са компетентне стране јављено, почетком априла посетиће Сплит славни Художественици. По вестима »Дубровач-

ког Листа« они би имали дати пар вечери и у Дубровнику.

Дубровачки дилетанти

Како сплитско Народно Позориште нема довољних средстава да приређује гостовања у центрима Далмације, то од времена до времена друштво дилетаната у Дубровнику приређује своје представе у дубровачком Бондином Театру. Прошле недеље дали су један део »Дубровачке Трилогије«. Режију је водио сам писац, песник Војновић.

„Revue de Raguse“

Под овим насловом познати француски публициста г. Шарл Лоазо написао је један позоришни комад из Дубровачког живота. Комад ће се, на француском језику и у режији писца, дати у Дубровнику, са једном групом дилетаната из отменијих кругова.

Мале вести „Comoedie“

Позната париска позоришна ревија »Comoedie«, која је већ у више мања изјавила симпатије нашој београдској »Comoedii«, основала је недавно комитет француских драмских писаца, који не могу лако да нађу позорнице за пласирање својих драмских дела. Сада је тај комитет који је нашао на неочекивани одзив од стране младих драмских писаца, претворен у »Француско Позоришно удружење«, које се образовало на тај начин, што је сваки члан дао на име свог улога једном за свагда три хиљаде франака. Како Удружење сада већ броји око две стотине чланова,

једна одабрана група талијанских оперских певача кренула је ових дана из Милана за Лондон, где ће у »Covent Garden-y« играти до краја ове позоришне сезоне. Даваће се само најмодернији аутори. Тако Парели, Педроко, и једно позориште, у коме ће Волф-Ферари.

Директор трупе и иницијатор морали избацити напоље. Млади гостовања је познати млади композитор Атилио Парели. Балетом управља славна играчица Улијана Леонидоф.

Исидора Дункан славна играчица, креаторка ритмичке гимназије, као да хоће да туче рекорд својим удавденим авантурама. Недавно се дефинитивно, и за последњи пут — како је сама изјавила новинарима — била удала, и тек што се о њој престало да говори, кад се сада опет пронео глас да се Исидора Дункан разводи.

Исидора Дункан је некада хтела да се уда за Мориса Метерленка, и том приликом се много говорило да ће то бити врло срећан брак, и да ће се из њега родити генијално дете. Али од брака не би ништа. После је Исидора Дункан требала да се уда за Габриела Данунција, али и од тог брака није ништа могло бити.

Пре три године, за време њеног боравка у Совјетској Русији, Исидора Дункан упознала се са једним младим руским песником, Сержом Есењином. Она се угаде за њега, и вукла га је по целој Европи, где је год играла.

Али »млади муж«, како су сви звали тог младог Руса, волео је много да пије ликера и јача пижи, као многе његове колеге. И за време њеног последњег бављења у Паризу, »млади муж« направи један страховито компромитујући скандал у једном од првих локала париског, да су га

пар је одмах сутрадан морао отпутовати из Париза и напустити Француску.

Али све је то, како причају индискретни, могла поднети Исидора Дункан. Само све чешћи његов обичај да се напија донео је једну навику, а то је да је почео туђији своју жену. Исидора без сумње да је и то трпела неколико месеци, док јој се није најзад досадило.

Сада она тражи развод брака, и тако ће се њена веза са »младим и плавим« Русом завршити као и већина модерних бракова

Листови пишу да Исидора мисли да се повуче после развода негде у Италију, у миран живот.

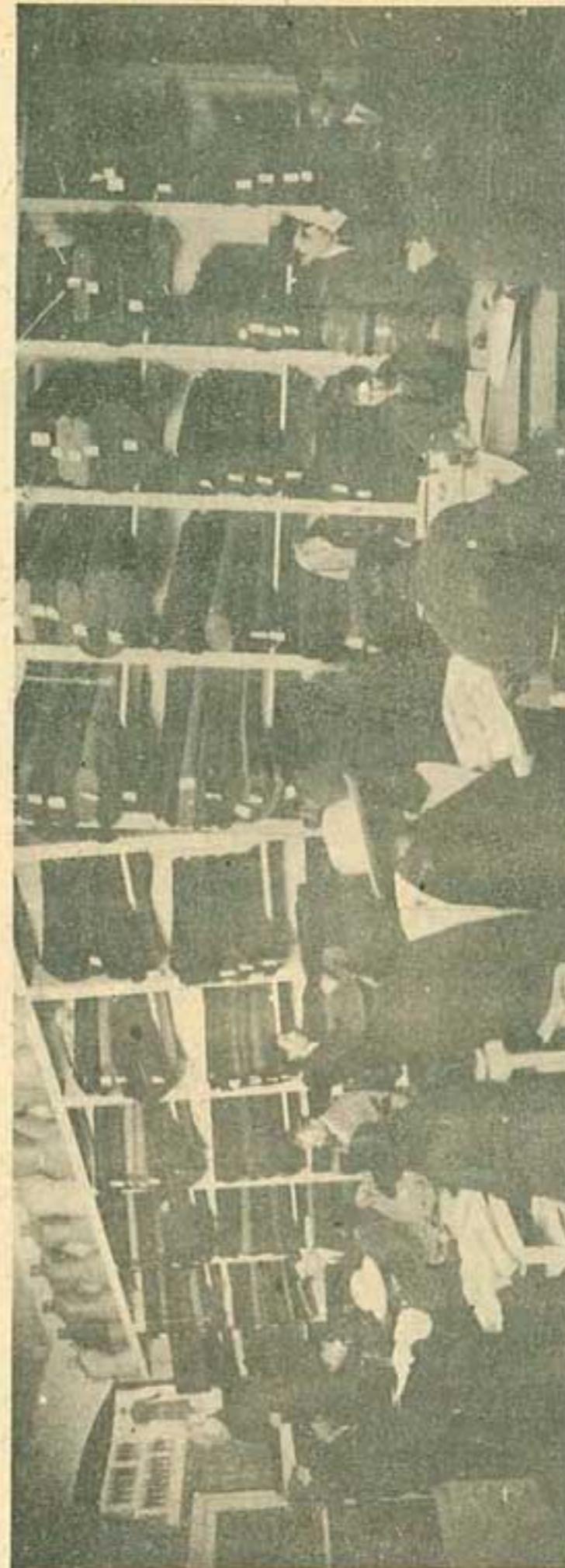
Мађарска полиција у околини Пеште ухапсила је почетком фебруара неколико директора различних циркуса, који су обилазили мала места у околини Пеште, због тога што су били осумњечени да су крали децу по селима, и одводили их собом.

При претресу њихових вагона — станови и ствари, полиција је нашла у једном кавезу за дивље животиње шесторо гладне, готово промрзле деце, све испод осам година. Деца су одмах враћена својим родитељима, међу којима има и врло имућних. Истрагом се доказало да су исти директори циркуса, крали и раније децу по Румунији и Мађарској и продајали их другим циркусима, пошто су их дуго мучили глађу и батинама учени их разним вратоловним атракцијама.

Ново стовариште енглеског штобфа и прибора

Телефон 31-51 · МИЛОЈЕВИЋА
Васина ул. 13

— Продаја ангро и детаљ. —

Израђује одело на отплату, у шест месечних рата.
М. Милојевић отворио је Народну Академију Занатства, чији курс вештачког кројења почине сваког 1 и 15 у месецу.

НОВО РЕНОВИРАНО, СВАКИХ ОСАМ ДАНА НОВИТЕТИ.

КАМФОР КРЕМ

КРАЉИЦА МАРИЈА

ЗА ЧИШЋЕЊЕ И УЛЕГШАВАЊЕ ЛИЦА

ЧУВЕН СА СВОЈИХ СЈАЈНИХ ОСОБИНА; ОДЛИКОВАН ЈЕ ВИСОКИМ ИМЕНОМ Њ. В. КРАЉИЦЕ С. Х. С. МАРИЈЕ ..

Израђује Косметички Лабораторијум
Н. РАНИСАВЉЕВИЋА
..Краљ. Дворског Дамен Фривера..
БЕОГРАД, КРАЉА МИЛАНА ул. 14
Мезанин Тел. 25-26

ДОВИЈА СВ СВУДА, 1 ТЕГЛА 50 ДИН.

ПРЕ НЕГО ШТО КУПИТЕ ПОКЛОНИЕ ЗА МЛАДЕНЦЕ

од чистог сребра, кина сребра, или какав часовничарско јувелирски артикал, у вашем је сопственом интересу да посетите највеће ствариште часовничарске и јувелирске радње Кн. Михајлова 10. **Милан Т. Стефановић**, Београд Кн. Михајлова 10.

где ћете добити највећи избор, најбољу робу, најновије мустре и најједноставније цене.

ЧИНОВНИЦИ И СИРОТИЊО!!

Да бих дао могућност чиновницима и сиротињи, — који понајвише трпе новчану кризу — да и њима светли електрика и да их не трује гас, решио сам да свакоме уводим електричне инсталације на отплату у три рате.

За потребна обавештења обратити се Електро-Техничкој радњи

Јована М. Симића

Макензијева Бр. 5, Славија. Тел. 18-76

АГРАРНА И ИНДУСТРИЈСКА БАНКА А. Д. БЕОГРАД
КРАЉА ПЕТРА ул. 18. -:- ТЕЛЕФОН БР. 24-14, 32-21, 32-23

Прима новац на штедњу на благајничке бонове са роком од три месеца и плаћа 10 од сто интереса годишње унапред.

Прима улоге на штедњу по књижницама и текућем рачуну под најповољнијим условима и исплаћује их без отказа

85% СТАНОВНИШТВА БЕОГРАДА СНАБДЕВА СЕ ЧАРАПОМ У ДЕПО-У ЧАРАПА БРАЋЕ РОМАНО Књегиње Љубице ул. 14.

Роба првокласна!

Цене без конкуренције!

Јубилеј

— Сцена ван позорнице —

ЛИЦА:

Управник.

Шаптач.

Декор: управникова канцеларија. — Време: сезона јубилеја.

Управник: Шта сте хтели?

Шаптач (шапће): Пш... шш... чеве реченице треба увек саслушати до краја.

У.: Говорите гласно! Нисте у суплерници!

Ш.: (накашље се) Г. управниче... (опет се накашље) ви видите... (накашље се) и ви и сами видите... (јако се накашље).

У.: Видим да сте јако озебли.

Да нисте хтели малу поштеду?

Ш.: То не. Никада! Зар ја је време... онда?

У.: Да вас није на синоћној представи опет боцнуо мачем Хамлет?

Ш.: Боже сачувай! Хамлет је синоћ био врло љубазан према мени јер није знао улогу. У моменту смрти није знао баш ни речи. И да није било мене да га спасем ко зна колико би провео у самртним мукама?...

У.: Добро, спасите сад мене муга да сазнам шта хоћете.

Ш.: Видите г. управниче, и сипа прашина.

да је крајње време...

У.: Крајње је време да се изјасните.

Ш.: Крајње време да се изјасним и да како да кажем... да,

У.: Интересантно! Први случај да шаптач незна своју улогу!

Ш.: ...и да вам напоменем да је после толиких јубилеја у највећем позоришту дошло најзад крајње време...

У.: Знам, дошло је крајње ришту је — шаптач.

време да се са њима престане.

У.: (дигне веће)????

ЛИЦА:

Управник.

Шаптач.

Ш.: (у запосу) Шаптач је све, — шаптача: господар позоришта...

У.: Не заборавите да у сваком постоји једна маленкост која се тања и, наравно, поклони. зове управник.

Ш.: Да, али се један комад без управника може одиграти, али

без мене не. Ви можете изненадити добити грчеве и отићи кући: комад ће се ипак одиграти.

Али замислите ако ја добијем грчеве за време представе? Можете израчунасти са којом брзином

што се пренети ови грчеви на глумце кад се стану увијати и замукавати: индаа... дакле... хи-хи... и читав сноп бесних погледа на моју скромну бедну љуту штурму.

У.: Добро, високи — дубоки, све једно, али после говора шта ће доћи! Треба дати који комадукоме ви имате главну улогу.

Ш.: У свима комадима имам један не може одиграти.

У.: Немојте даље! Већ ми се ја главну улогу. Без мене се ни

коса диже! Знам како је кад се комад стане измицати из руку глумаца.

Ш.: Пардон, г. управниче, и то је заблуда. Комад и није у рукама глумаца већ у мојим. Јер ја једино стварно држим комад за своје време представе у рукама и глумци мене једино...

У.: Ама оставите то »једино«. Почекете опет као »крајње време«. Дакле ви желите да прославите свој јубилеј зато што сте толико година шаптали?

Ш.: Да, зар човек чије су речи на позорници толико гутане и кога су толико година с напретом пажњом слушали...

У.: Вас? Ако је и ви публика могла слушати онда наопако!

Ш.: Не публика већ глумци. Признајете да су они слушали мене боље по вас.

У.: Признајем и то само да једном испливамо на крај. Дакле... (бележи) ју-би-леј шаптача...

Ш.: Јубилеј нашег дугодишњег, омиљеног — ви знајете да сам ја омиљен код глумаца.

У.: А после тога шта долази?

Ш.: После тога долазе чести-постоји једна маленкост која се тања и, наравно, поклони.

У.: Није реч о томе већ о програму. Какав програм?

Ш.: Ништа необично. О-бичан јубиларни програм. Прво ће неко одржати предавање:

О високом значају шаптања... Или што мислите, да ставим:

О дубоком значају шаптања, по-што се глумац мање више налази у дубини.

У.: Добро, високи — дубоки, све једно, али после говора шта

ће доћи! Треба дати који комадукоме ви имате главну улогу.

Ш.: У свима комадима имам један не може одиграти.

У.: Али ви не играте.

Ш.: Све једно, ово и није играчки јубилеј, већ шаптачки.

Ја ћу просто одшапутати који комад. На пр. »Ромеа и Јулију« бих почeo ovako: {шапће}: иш-иш шшиш... ццц... ссс...

У.: (запуши уши) Доста, доста: Ако тако мислите и на јубилеју, публика ће помислити

Ш.: ...да је и то уметност.

У.: Не, већ да локујете штиглице. Али све једно, кад је бал нек је бал и кад је јубилеј нек је јубилеј.

Ш.: Хвала г. управниче, хвала (полази вратима и клања се) хвала (излази) хвалам! (затвори врата) хвала (чује се у ходнику)... хвала... хвала.

У.: (звони и наређује секретару). Издајте одмах циркулар да су за ову сезону јубилеји завршени. У идућој ће прославити јубилеје: сценаристе, статисте, хористе, музиканти, разводници, гардероберке и — ватрогасци.

Бранд и.

ФИЛМ

Филмски пут око света

Под овим лепим именом, које може да подсети корупционаша на корупцију, а синдикалиstu на синдикат, прави филмски човек подразумева један рад у филмској области, који није увек задовољавајући. Зашто да не пишемо и о стварима, које нам се увек не свиђају.

Лиа де Пути у овом барокном цртежу значила би за старе »даскале«, да много обећава. Међутим, висока као змија и лепа као Салома, дрска и пежна Лиа де Пути ексцентрично се креће по разним акробатским инструментима смејући се свима нама, људима добра и зла, задовољним и нездовољницима.

Њен поштовани партнери Луцијано Албертини био би одличан мајмун, да се којом срећом није наша епоха удаљила од предисторијског периода. Али овако, филмски жонглер Албертини, са

Лиа де Пути, еластична филмска звезда, која са Албертином чини невероватне акробатске филмове.

мимиком дилетанта и вештином виртуоза, запрепастио би футуристичку антисептичку корпорацију (»Лимитед«) као и највулгарнијег боја са најудаљеније улице.

Премда сви нововеки ћапи оперишу изразима: нећемо класицизам и омирску бескрајност, ипак г.г. Немци измислише, да у филму прикажу пропаст Троје. После толико лепих ствари из историје и легендарне поезије Светог Писма, они су успели да даду и овде свој засебан стил, прецизну режију и маркантне глумце. Да прикажу тачно јединствен стил ове толико патетичне легенде на целулоиду, они су из-

Један момент, који једнако запрепаштава и узбуђује. Албертини под железничким мостом.

Стилизација филма „Јелена и пад Троје“, из старог грчког епа и легенде о рату под Тројом. На овај начин изражена је карактеристика филма у форми рекламе.

дали рекламске слике, које тачно изражавају тешки епски тоц и примитивну мелодију геста.

Досадише на крају и реалне слике. Осетило се то, пре неколико година са »Калигаријем«, доцније са »Мабузом«, »Носферату« и т. д. Једна мала сцена,

Сцена из једног гротескног филма, израђеног у Немачкој.

Лилијан Гиш, најпозната и најнавиџија филмска звезда Америке у Јапанском костиму.

са овалним бојама у облику лавиринта, дала је фину филмску перспективу гротеској немачкој радњи. Ми смо то убацили, да публика одмори очице, уморне од лепоте и вулгарности обичног света.

Марија Јакобинини у филму „Кайн“, који је студирала две и по године.

Америка. Шта ћете, њу волимо сви. Не може човек да доведе у везу ниједну ствар, ако не пружи прст на амерички филм. Има ту нешто што је и свестрано и специјално. Хумана величина Лилијан Гишове на сваки начин је универзална женскаnota. Али дивна невиност, наивност и гест неразвијене хистерије, код ове мале глумице, толико је специфичан, да се разликује и од саме Мери Пикфорд. Та геституција мирише на анђела (ре-

Једна сцена из филма „Кайн“ са Маријом Јакобинини.

Колен Мур, филмска глумица, плувачица и одличан спортман.

Али наша спортска раса има, хвала Богу, још увек довољно времена за своје шампијонске љубимце. Колен Мјур коју, до ћавола, и ми знајмо, могла би да помогне у нашем листу барем онима, који желе, код нас толико напуштени, спорт у води. Ватерполо са њеним смејашком могла би дејствовати барем са толико реномеа, колико и г. Свенгали.

кла би нека добронамерна кевај), али он показује прстом и на далеке смерове озбиљности...

А ргороз, кад смо већ код озбиљнога, треба погледати и нови рад Марије Јакобинини и њен трагични филм »Кайн«. Он долази, веле трговци, долази и к нама, а Марија Јакобинини показаће толико тешке трагике, да ће и сама публика, која се бави смејашком из спорта, а мирноћом из снобизма, плакати и вриштати.

Једна сцена из оригиналног Јапанског филма „Какава Дера“ (Храм Какава).

Јапанске сцене међемо не само као информацију о кристалу уметности микадове земље,

Зигота, познати филмски комичар, који често подсећа својим филмовима на Сенетово.

нега и због тога што у овој козерији обилазимо свет. И ту, на путу за наш живот свагдаши, ми »са заносом« мрднемо оком на мађијску фигуру распуштенице Поле Негри. Поштујући њену велику игру и дрскост према другу нашем Шарлу, слободни смо да у знак поштовања свршимо са добром сенетијадском душом

Пола Негри, бивша Чаплинова вереница, у филму „Шпански играч“.

комичара Зигота. Његово блесаво лице, волшебних очију и долларског парфема, дубоко ће нас убедити у истину, да је филм постао наша потреба, наш препунни зимски ћилер (!).

Д. Алексић.

„Comoedia“ се може добити у свима књижарама и код свих продаваца новина. Поједини број 4 динара.

Глумци ван глуме

Како се забављају филмски глумци

Ева Новак, позната Хартова партнерица и њена сестра Жана Новак, иза кулиса студија забављају се на свој начин.

Мала Беби Пег и велика Пришчила Дини, за време одмора вежбају се за јону игрاب
Овде се види хармонија двеју толико супротних грација.

Марен Дитрих и њен брат Удо дискутују иза бине о предности неког артисте на врло практичан начин.

Албертини, познат због својих акробетских филмова и авантурнистичких путовања по крововима.

Првокласни уметници »Јунајверзал=филма

Хуги Карсон, популарни филмски каубој и Виргинија Вали, глумица одличних квалитета, позната из филма „Вихор“.

Причила Дни, најбоља америчка филмска Били Султан, фамозни филмски боксер и драмска уметница. Опет долази у Београд.

Првокласан глумац „Универсал“.

Наша весела позоришта

Zagrebačko „Slobodno Pozorište“

Već pre dvadesetak godina počelo se u Zagrebu sa „Orfeumom“ koji je imao sasvim tudinski karakter kako u programu, tako i po „silama“, dovlačeći овамо таčke bećkoga predgrađa, u kojima se često vredala najinfamnije naša nacija! — За рођене pare — pljuvalo нам се уlice!

Publika која voli razonodu — а те имаде на претек — посјећivala је те приредбе, dakako у несташици домаће сличне уstanove. Опозивши потребу да се и тој publici — која voli uz čašicu вина, cigaretu i crnu kafu — pruži njen užitak, — почео је g. Benčić sa „Klub kabaretom“ a под водством g. Grünhuta. За njime је неко vrijeme водио Klub-Kabaret g. Gavela, садашњи директор drame Zagrebačkog Kazališta, а prije dve godine preuzeo је водство g. Aca Binički reditelj i član Nar. Kazališta.

Binički је brzo eliminirao sve

Г-ђа Фани Хајман, у мушкију улози (комад „У планини нема греха“) и у женској улози (комад „Новорођени отац“). — G-đa Fani Haiman, u muškoj ulazi (komad „U planini nema greha“) i u ženskoj ulazi (komad „Novorođeni otac“).

„Војне вјежбе“, шала у I чину. (С лева на десно: g-ђа Haiman, Žličar, Petrović, Obetković, Bojničić, Stiplošek, Cilić i Binički). — „Војна Вежба“, шала у I чину. (С лева на десно: г-ђа Хајман, Жличар, Петровић, Обетковић, Бојнички, Стиплошек, Цилић и Бинички).

„Око за око“, драма у 1 чину. Г-ђа Хајман и г-џа Стиплошек.

strane „plesačice“ i „artiste“ te požrtvovnim radom dobrog organizatora, kristalizirao to poduzeće u pravo malo, intimno, veselo pozorište. On je sklonio neopaženo sav strani elemenat, te osim domaćih umjetnika, većinom članova Narodnog Kazališta (kao što je i sam) nema danas na toj bini ni jednoga stranca!

Trupa je mala i sastavljena od samih prvorazrednih sila. Od dama se naročito ističu g-đa: Haiman (koja igra gotovo sve karakterne muške role). Žličar, Obetkova, Stiplošek, R. Binički, Tonka Savić k. gost, Evka Mikulić k. gost i t. d. g. g. Binički, Cilić, Bojničić, k. g. Petrović k. g., Davić, Tkalec, Dujšim Pavle, Leljek i t. d. čija imena, poznata kao najboljih članova samog Zagrebačkog Kazališta, sama jamče za solidnost i tačnost izvedbe pojedinih komada. Repertoar je sastavljen od duhovitih aktovki, domaćih i stranih, koje su uvijek lokalizovane na domaću priliku. Tako se doskočilo jednoj davnoj potrebi, izjurilo neželjene

Г. Аца Бинички, члан Загребачке Опere и директор „Слободног Позоришта“. — G. Aca Binički, član Zagrebačke Opere i direktor „Slobodnog Pozorišta“.

strance, dalo zarade domaćim umjetnicima, a što je glavno to je i jedan nacionalni dobitak, jer se publika pozabavi i razonodi u svom materinjem jeziku, kao nekada u mnogo primitivnijem beogradskom Branimom „Veselom pozorištu“.

Osječko Kazalište

Lazarevo varksenje
U ponedeljak, 25. februara prikazivala se prvi put u osječkom teatru Vojnovićeva drama „Laza-

stor — Milić Barbarić, Proed — Dujam Biluš, Frank — Joso Martinčević.

Premijera domaće opere

U subotu, 23. februara, bila je premijera jednog domaćeg operskog dela, lirske opere u 4 čina, „Djul-Beaza“. Libreto je napisao književnik Rad. Kosmajac, a Glazbu Jovan Urban, kapelnik osječke divizijske muzike. Pošto je to bila prva operска premijera (Uhraufführung) od postanka narodnog Teatra u Osijeku, vladao je u publici veoma veliki interes i on nije minuo za trajanja cele predstave, pa su autori bili izazivani pred zastor. Delo je uvježbao kapelnik, g. Đuro Maliniak, a glavne su partie pevale g-de: Anka Milić, Štefa Rodanne, gospoda: Dušan Mitrović, Milan Pichler, Sergej Nikolajević.

Г-ђа Зора Вуксан-Барловић, редитељ и члан Осјечког Казалишта. — G-đa Zora Vuksan-Barlović, reditelj i član Osječkog Kazališta.

revo vaskrsenje“. Predstava je davana u korist podizanja spomenika četničkom junaku vojvodi Vuku. Pre predstave održao je predavanje o Vojvodi Vuku, četnik Vojvoda Birčanin. Delo je režirao g. Aco Gavrilović, a glavne uloge igrali su: Stana — Zora Vuksan-Barlović, Kosara — Mica Šekulin, Lazar — Dujam Biluš, Jovanče — Tomislav Tanhofer, Vasilije — Đuro Berkeš, Arnautski aga — Vaso Veselinović.

Zanat gospođe Warren

U petak, 29. februara, bila je premijera Shawove drame „Zanat gospođe Warren“ u režiji Tomislava Tanhofera. Glavne su uloge igrali: G-đa Warren — Zora Vuksan-Barlović, Vivie — Nevenka Barlović, Crofts — A. V. Bek, Pa-

Г. Раде Степановић-Космајац, писац либрета за оперу „Ђул-Беаза“. — G. Rade Stepanović-Kosmajac, pisac libreta za operu „Đul-Beaza“.

Уметнички живот у Италији

Бруно Барили.

Последње време истакао се својим музичким радовима у Италији маестро Бруно Барили, кога његове колеге у Риму зову »срп-

Бруно Барили — „Српски Зет“. Bruno Barili — „Srpski Zet“.

ски зет.“ Он је за време балканских ратова био у Србији као ратни доносник једног миланског листа и том приликом ступио је у брак са једном српкињом из Пожаревца.

Његова последња опера »Емирал« добила је награду Националног Конкурса за лиричку музику и ускоро ће се представљати у Риму.

Како га римски критичари описују, Бруно Барили је одиста редак човек: ћутљив, скроман и миран. Са ружном чупавом главом и лепим топлим срцем. Родио се негде око Парме пре 40 година и потиче од чисто артистичке породице. Никад мира ни

среће. Бруно је упознао све боље живота. Он је артиста који се »опекао на сваком пламену.« Дао је пре рата оперу »Медуза,« али нешто његова скромност а нешто завист других, није никад била представљана. Осим тога дао је неколико мањих успешних ствари. Барили је сам написао либрето за своју оперу, коју је издала књижара »Рикорди.«

Повлачење са позорнице једне велике уметнице.

Елеонора Дузе, славна талијанска трагеткиња, којој се већ десенијама дивила и Европа и Америка, вратила се недавно у Италију, са свог последњег турнеја по великим градовима Северне Америке.

Она се сада повлачи за свагда са позорнице. Последњи пут играће овог месеца у Риму. После тога отвара глумачку школу, у коју ће примати младе талентоване почетнице из целога света.

На тај начин Елеонора Дузе хоће да продужи своју уметност и кроз генерације које долазе.

Елеонора Дузе. — Eleonora Duse.

Један славни аматер

Мијат Мијатовић на концертном подијуму

Популарни и омиљени креатив Биничкових „Мијатовки“ и безбројних „севдалинки“ г. Мијат Мијатовић. Карикатура г. Аце Сокулића, арх.

Љубимац Београда, нарочито оног Београда који није потонуо у светском рату, г. Мијат Мијатовић даје нам дапас пуну меру своје специфичне уметности. Београђанин од вајкада воли севдалинке, и разуме их. Г. Мијатовић толико их разуме и воли, да их је спасао од заборава који их је неминовно чекао у новоме Београду. Ретко је задовољство слушати овог пријатног певача који се израдио до финог интерпретатора Биничкових темпераментних композиција и многих чисто наших песама. Г. Мијатовићеви концерти освежавају нас у ово доба разних амбиција које у резултату дају само недовршене покушаје, и ми ћemo увек волети овог уметника као што волимо наш стари нарочити Београд.

Иг.

Музички живот у Београду

Г. П. Холодков, бивши члан Београдске Опere, после дугог турнеја по Европи дао је прошло недеље 25-то годишњицу свог глумачког рада. — G. P. Holodkov, bivši član Beogradske Opere, posle dugog turneja po Evropi dao je koncert u Manežu.

П. Шумски, члан Беогр. Опера прославио је прошло недеље 25-то годишњицу свог глумачког рада. — G. Šumski, član Beogr. Opere proslavio je prošle nedelje 25-to godišnjicu svog glumačkog rada.

Велика позоришна сезона

»Карусел« у Београду

Највећи светски листови, листови огромних и рафинованих вароши, објавили су као сензацију, у уметничкој области, „Карусел”, сјајну руску трупу, која је својом оригиналном игром и одличним инсценацијама запрепастила и „најрафинованије укусе”.

„Карусел” је једно шарено весеље, пуно словенских звукова и боја, са еластичним телом и невероватном брзином и еланом. То је савршенство акробатије и душе, и рефлекс савременог човека, примитивност и сложеност, духовност и вибрација иерви.

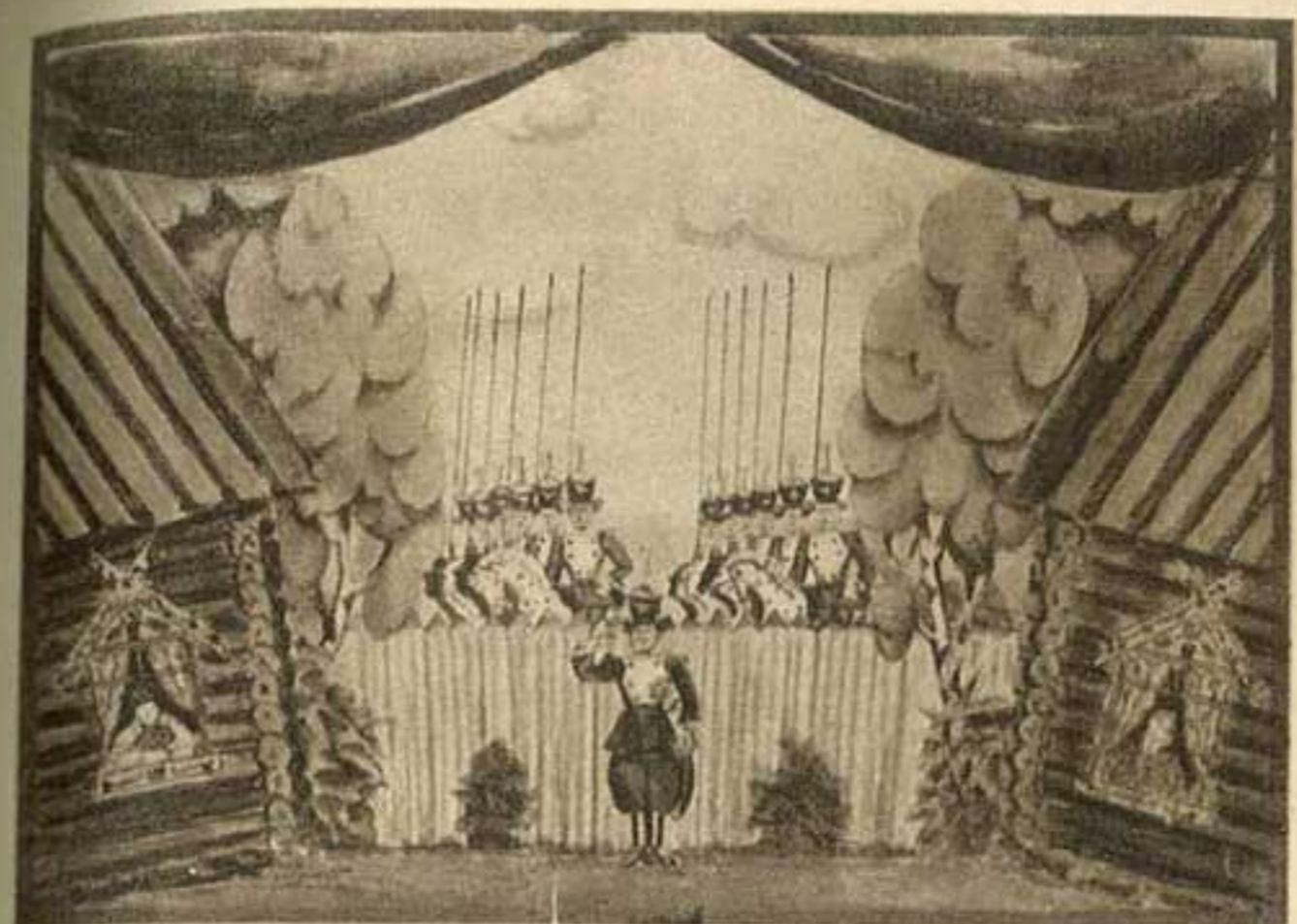
„Карусел” је циљ живота, који се ретко када достиже. Поред силне егзотике стоји и обичан доживљај, поред компликованог балета вришти трансконски Црнац. Све је ритам: боје и музика, врска и шаптанања. То је уметност бине, која прелази из класицизма у дадаизам, из кубизма у старе жанре, са зла на добро. Ка-нусел је све оно, што ми можемо у уметности замислити.

Власник кафана. — Vlasnik kafane.

Љуљашка. — Ljuljaška.

Нацрт сцене за „Гринку”. — Nacrt scene za „Brinku”.

Од 15. до 20. овог месеца „Карусел” ће гостовати у великој сали „Касине”. Познати импресарио, г. Евелинов, приказаће нам са својом трупом и бурлачке песме и пародију талијанске опере, „Ча-стулике”, песме села и кинеске лирске сцене. Поред руских војничких песама видећемо и варварске оргије у гротеско-акробатској форми. Програмске тачке „Ра-па-план”, „Мала Русија”, „Цигански хор” биће врхунац представе, а сентименталне песме Глимке и комичне сцене браће Зајићев ствараће чудо од синтезе сагласја и дихармоније.

Главни чланови „Карусела” зову се: Попова, Сазонов, Шувалов, Басова, Питу, Хлебов, Бајанов, Јаковљева, Дири, Јаковљев и Кирсанов.

Спрема се првокласно уметничко уживаште, какво се ретко налази на камерним сценама. „Карусел” је најоригиналније позориште, које смо до сада имали у Београду.

Малорус. — Malorus

Стогодишњица композитора »Продане Невесте«

Чешки народни геније, Берржих Сметана, творац чешке музике, слављен је ових дана, приликом стогодишњице од његовог рођења, у целој Чехословачкој и у свом културном свету.

Одговорни уредник Драган Алексић, Космајска 22 — Власник за Издавачко Удружење „Илустрација“ Иван Зрнић, директор „Илустрованог Листа“. — Тифдрук и офсет штампа Графичког Завода „Макарије“ А. Д. Београд—Земун.